

EIROPAS KOMISIJA

Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāts
VESELĪBAS UN PĀRTIKAS NEKAITĪGUMA ĢENERĀLDIREKTORĀTS
IEKŠĒJĀ TIRGUS, RŪPNIECĪBAS, UZŅĒMĒJDARBĪBAS UN MVU ĢENERĀLDIREKTORĀTS

Briselē, 2020. gada 25. jūnijā

PAZIŅOJUMS IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

APVIENTĀS KARALISTES IZSTĀŠANĀS UN ES NOTEIKUMI INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU IZSMELŠANAS JOMĀ

No 2020. gada 1. februāra Apvienotā Karaliste ir izstājusies no Eiropas Savienības un kļuvusi par trešu valsti¹. Izstāšanās līgumā² ir paredzēts pārejas periods, kas beigsies 2020. gada 31. decembrī³. Līdz tam Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā pilnībā ir piemērojami ES tiesību akti⁴.

Pārejas periodā Eiropas Savienība un Apvienotā Karaliste risinās sarunas par nolīgumu par jaunu partnerību, kurā īpaši būs paredzēta brīvās tirdzniecības zonas izveide. Tomēr nav skaidrs, vai pārejas perioda beigās šāds nolīgums būs noslēgts un stāsies spēkā. Katrā ziņā attiecības, ko nolīgums radītu, tirgus piekļuves nosacījumu ziņā stipri atšķirtos no Apvienotās Karalistes dalības iekšējā tirgū⁵, ES muitas savienībā un PVN un akcīzes nodokļa zonā.

Bez tam pēc pārejas perioda ES tiesību aktu īstenošanā un piemērošanā ES dalībvalstīs Apvienotā Karaliste būs treša valsts.

Tādēļ visām ieinteresētajām personām, sevišķi īpaši ekonomikas dalībniekiem, tiek atgādināts par juridisko situāciju, kas būs spēkā pēc pārejas perioda (tālāk A daļā). Šajā paziņojumā arī izskaidroti daži attiecīgi Izstāšanās līguma noteikumi par atdalīšanos (tālāk B daļā).

Ieteikums ieinteresētajām personām

¹ Treša valsts ir valsts, kura nav ES dalībvalsts.

² Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.) ("Izstāšanās līgums").

³ Pirms 2020. gada 1. jūlija pārejas periodu var vienu reizi pagarināt par laiku, kas nepārsniedz 1 vai 2 gadus (Izstāšanās līguma 132. panta 1. punkts). Apvienotās Karalistes valdība līdz šim izslēgusi iespēju pieprasīt pagarinājumu.

⁴ Ar dažiem izņēmumiem, kas paredzēti Izstāšanās līguma 127. pantā, bet šā paziņojuma kontekstā nav būtiski.

⁵ Tā, brīvās tirdzniecības nolīgumā netiek ietverti tādi iekšējā tirgus principi (preču un pakalpojumu jomā) kā savstarpēja atzīšana, izcelsmes valsts princips un saskaņošana. Brīvās tirdzniecības nolīgums arī neatceļ muitas formalitātes un kontroli, arī attiecībā uz preču un to izejvielu izcelsmi, un importa un eksporta aizliegumus un ierobežojumus.

Ieinteresētajām personām tiek piekodināts sakarā ar šo paziņojumu novērtēt, kādas būs sekas pēc pārejas perioda izbeigšanās.

Ievērojiet!

Šis paziņojums neattiecas uz ES normām šādās jomās:

- specifiskas intelektuālā īpašuma tiesības, kā autortiesības, ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, augu šķirņu aizsardzības tiesības, preču zīmes un dizainparaugi,
- papildu aizsardzības sertifikāti,
- muitas darbs intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībā,
- paralēlās tirdzniecības normatīvie aspekti, kas noteikti, piemēram, ES aktos par augu aizsardzības līdzekļiem, biocīdiem un medikamentiem.

Šajās jomās tiek gatavoti vai jau ir publicēti citi paziņojumi⁶.

A. JURIDISKĀ SITUĀCIJA PĒC PĀREJAS PERIODA

ES tiesību normas, kas paredz intelektuālā īpašuma tiesību izsmelšanu⁷⁸, pēc pārejas perioda uz Apvienoto Karalisti vairs neattiecas⁹. Tam ir galvenokārt tālāk aprakstītās sekas.

⁶ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_lv

⁷ ES noteikumi par izsmelšanu lielā mērā nāk no Eiropas Savienības Tiesas judikatūras, kur interpretēts LESD 34. pants par pasākumiem, kuru iedarbība ir līdzvērtīga dalībvalstu savstarpējiem kvantitatīviem ierobežojumiem. Tiesa vienmēr ir interpretējusi Līgumu tā, ka ar intelektuālā īpašuma tiesībām piešķirtās tiesības vienotajā tirgū tiek izsmeltas, kad attiecīgās preces laiž tirgū Eiropas Savienībā (to laiž tiesību subjekts, vai tā tiek laista ar viņa piekrišanu). Piemēram, lieta *Centrafarm* un *Adriaan de Peijper* pret *Sterling Drug Inc* (C-15/74) un lieta *Merck and Co Inc.* pret *Stephar BV* un *Petrus Stephanus Exler* (C-187/80).

Šī judikatūra atspoguļojas vairākos ES tiesību aktos par intelektuālā īpašuma tiesībām: Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/1001 (2017. gada 14. jūnijs) par Eiropas Savienības preču zīmi 15. pantā “ES preču zīmes piešķirto tiesību izlietošana” (OV L 154, 16.6.2017., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2436 (2015. gada 16. decembris), ar ko tuvinā dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 15. pantā “Preču zīmes piešķirto tiesību izsmelšana” (OV L 336, 23.12.2015., 1. lpp.); Padomes Regulas (EK) Nr. 6/2002 (2001. gada 12. decembris) par Kopienas dizainparaugiem 21. pantā “Tiesību izsmelšana” (OV L 3, 5.1.2002., 1. lpp.); Direktīvas 98/71/EK 15. pantā “Tiesību izsmelšana”; Padomes Regulas (EK) Nr. 2100/94 (1994. gada 27. jūlijs) par Kopienas augu šķirņu aizsardzību 16. pantā “Kopienas augu šķirņu aizsardzības tiesību izsmelšana” (OV L 227, 1.9.1994., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 4. pantā “Izplatīšanas tiesības” (OV L 167 22.6.2001., 10. lpp.); Direktīvas 2009/24 par datorprogrammu tiesisko aizsardzību 4. pantā “Ierobežota rīcība” (OV L 111, 5.5.2009., 16. lpp.); Padomes Direktīvas (1986. gada 16. decembris) 87/54/EEK par pusvadītāju izstrādājumu topogrāfijas tiesisko aizsardzību 5. panta 5. punktā (OV L 24, 27.1.1987., 36. lpp.).

ES otrējos tiesību aktos par patentiem (ieskaitot normas par papildu aizsardzības sertifikātiem, kas paplašina farmaceitisko un augu aizsardzības līdzekļu patentu aizsardzību) nav īpašu normu par

ES tiesību aktos noteikts: ar intelektuālā īpašuma tiesību aizsargātas preces likumīgu laišanu tirgū¹⁰ Eiropas Savienībā (to laiž tiesību subjekts, vai tā tiek laista ar viņa piekrišanu) tiek izsmeltas šo intelektuālā īpašuma tiesību piešķirtās tiesības, kas attiecas uz preces komerciālu izmantošanu. Tādā gadījumā tiesību subjekts vairs nevar atsaukties uz attiecīgajām intelektuālā īpašuma tiesībām, lai nepieļautu, ka precī trešas personas pārdod tālāk, iznomā, patapina vai citādi komerciāli izmanto.

Ja prece, ko šīs tiesības aizsargā, ir likumīgi laista Apvienotās Karalistes tirgū pēc pārejas perioda, intelektuālā īpašuma tiesības Savienībā netiek izsmeltas¹¹.

Tas nozīmē, ka tiesību subjekts vai kāda persona ar viņa piekrišanu cita starpā var pretoties tādu preču importam Eiropas Savienībā, ko veic trešas personas, vai pret tādu preču laišanu, tālākpārdošanu vai citādu komerciālu izmantošanu Eiropas Savienības tirgū, cik tāds imports vai komerciāla izmantošana būtu attiecīgo intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums.

ES noteikumi par intelektuālā īpašuma tiesību civiltiesisko aizsardzību¹² īpaši paredz, ka tiesību subjekts (vai cita persona, kam ir tādas tiesības) var rīkoties, iesniedzot prasību attiecīgajā tiesas iestādē pret personām, kuras tur aizdomās par attiecīgo intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanu.

B. IZSTĀŠANĀS LĪGUMA ATTIECĪGIE ATDALĪŠANĀS NOTEIKUMI

Izstāšanās līguma 61. pants nosaka, ka intelektuālā īpašuma tiesības, kuras gan Eiropas Savienībā, gan Apvienotajā Karalistē atbilstoši Savienības tiesību aktu nosacījumiem izsmeltas pirms pārejas perioda beigām, paliek izsmeltas gan Eiropas Savienībā, gan Apvienotajā Karalistē.

Komisijas vietnēs, kas veltītas ES noteikumiem par intelektuālā īpašuma tiesībām (https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/intellectual-property_en), autortiesībām

intelektuālā īpašuma tiesībām, bet darbojas Tiesas judikatūras apstiprinātie vispārīgie principi. Šie paši principi tāpat attiecas uz funkcionālajiem modeļiem (cik valstu vai ES normas tās sargā kā intelektuālā īpašuma tiesības) un preču zīmēm (cik valstu vai ES normas tās sargā kā ekskluzīvas intelektuālā īpašuma tiesības).

⁸ Paziņojums neattiecas uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

⁹ Lai gan Protokolā par Īriju/Ziemeļīriju ir paredzēts, ka noteiktas ES tiesību kopuma normas, kas attiecas uz precēm, piemēro Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju, tajā **nav** noteikta intelektuālā īpašuma tiesību izsmelšana ES gadījumos, kad prece ir likumīgi laista Ziemeļīrijas tirgū.

¹⁰ Kritērijs mazliet atšķiras šādu tiesību gadījumā:

Kopienas augu šķirņu aizsardzības tiesībās – preču nodošana citiem Eiropas Savienībā,

autortiesībās (izplatīšanas tiesībās) – pirmā pārdošana vai citāda piederības nodošana Eiropas Savienībā.

¹¹ Vai to attiecīgi atsavina vai pakļauj pirmajai pārdošanai vai citādi piederības nodošanai.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/48/EK (2004. gada 29. aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (labojums) (OV L 195, 2.6.2004., 16. lpp.).

(<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/copyright>) un augu šķirņu aizsardzības tiesībām (https://ec.europa.eu/food/plant/plant_property_rights_en) dota vispārīga informācija par Savienības tiesību aktiem, kas attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesībām. Vajadzības gadījumā lapas tiks atjauninātas ar papildu informāciju.

Eiropas Komisijas

Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģijas ģenerāldirektorāts

Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāts

Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts